

۱ مایس
۱۳۴۰

تورک تاریخ انجمنی

اون در دنجی سنه
نومرو ۳ (۸۰)

مجموعی

ملی تاریخ مزه دائر اسکی بر وثیقه

مجموعه نك ايكنجى صايسنده برنجى قسمى نشر ايديلان توقيعى محمد پاشا نك اترينك ايكنجى قسمى ده بو نسـخه يه عربجه دن ترجمه ايدرك درج ايدورم . بو قسمك بر صحيفه لك مقدمه سنى فاتح حقنده مدحيه دن عبارت اولدينى ايجون عينيله براقيورم . همان هر جمله سنده فاتحه دعا ايدن مؤلف ترتيب سنين اوزره مختصراً وقايى نقل ايتمشدر . بو رساله ده ديكر تاريخلرده بولونميان بعض معلومات وارد . اونلر :

۸۸۴ سنه سنده كرجستان وچرگزستانه وقوعبولان سفر .

۸۷۷ ده اوتلق بلى محاربه سنده اسير اولان تيمور اولاددن محمد باقر ك استانبولده وفاتى . فاتحك كرجستانه عسكركوندرديكى اسكى تاريخلردن يالكز هشت بهشت بحث ايدور . مذكور كتابده ۸۸۴ ده روميه صغرى واليسى اولان شهزاده بايزيدك ، اولجه اوزون حسن طرفنى التزام ايتش اولان ، طرول حاكمى اوزرينه پدرى طرفندن سفره مأمور ايدلديكى و اونكده كندى معيتى اركانندن رقاص سنان بكى حوالى مذكوره يه كوندرديكى ، طرول ولايتك فتح ايدلديكى و ولايت مذكوره حاكمك اوزون حسنه التجا ايتديكى محرردر . حالبوكه هشت بهشت مؤلفى خطا ايتمشدر . زيرا اوزون حسن ۸۸۲ ده وفات ايتمشدر . بو تقديرده طرول حاكمك سلطان يعقوبه التجا ايتسى اقتضا ايدر . بو رساله نك بو مسئله حقنده ويرديكى معلوماتى ايران مورخلى وبالحاصله (حسن بيكروملو) ده تايب ايدور . چركس ديارينه وقوعبولان سفر بختنده بزم تاريخلر مزده هيچ بر فقره يه تصادف اولميور ، (حسن بيكروملو) عيني وقعه ينى ۸۸۴ سنه سى وقايى مياننده ذكر ايتمشدر . حسن بيكك بو كتابى مطالعه ايتش اولدينى آكلاشليور .

محمد باقر ك اسارتى هشت بهشتده مذكور ايسه ده استانبولده وفات ايتديكى حقنده هيچ بر قيد موجود دكلدر .

بسم الله الرحمن الرحيم

نحمدك اللهم على آلائك و نشكرك على نعمائك واصلى على سيد المرسلين محمد وآله الطيبين و نستعين بك فى شكر ما انعمت على العالمين من انباء الملك للملك عظيم ان هو الا ملك كريم سيد ملوك الزمن و من هو فى العالم كالروح فى البدن محرز قصبات السبق فى صيانة الملك والدين و حراسة الاسلام و المسلمين ما طلعت شمس ولا غربت على ذى سلطان اكمل منه وما من خير و كمال فى ملكه الفضفاض الا وهو فايض عنه امثل سلاطين العالم علماً و او فرهم حليماً و اشد هم بطشاً و اسدهم سمياً لا ترى فيه عوجاً ولا امناً و اشرفهم خصالاً و اجلهم جلالاً و اشملهم خيراً و اكثرهم عوناً و اكبرهم شاناً و اتمهم عدلاً و اعمهم فيضاً مطهر الاقاليم الرومية عن الرجس و الخبائث الناشئة من الكفرة الذين قالوا ان الله ثالث ثلاثة لو تليت آية من آيات جده السعيد على الشمس و القمر تفوز بمقارنة السعادة عند الربيع و لورويت حكاية من حكايات باسه الشديد لدى النجم و الشجر لياخذ فى اليبس و الجفاف زمن الربيع السماء تحسد الارض بمماسة ذيله و الكواكب تود لو كانت اوتاد نعال خيله الدنيا مهتأة بانحيازها الى حوزة حكمه الفضائل و موافقتها فيها يتلاها لا الى المعالى و يوافقها عتبه جنابه المنيع مقبل شفاء الملوك الصيد و حريم باه الرفيع موضع حباه القروم و الصناديد لولا حمايته لحمى العلم لا شرفت على الذبول شجرة العرفان ولا وقوع اشعة لطفه على كواكب الحكمة لما اشرقت بوجه ما فى هذا الزمان فالحمد لله الذى سرف العالم بهذا الوجود الذى فصل فيه مكارم الاخلاق تفصيلاً و فضله بمجوده على اعظم الافاق تفصيلاً و ايد به الدين المبين و متع به العالمين سيما العالمين متاعاً حسناً جميلاً .

لولا عجائب صنع الله ما نبئت تلك المكارم فى لحم ولا عصب

و هذه الصفات الشريفة و الحضال الحميدة المنيفة مغنية عن التنيه باسم الموصوف
النبه اذ هي معلوم الاختصاص بالسلطان الاعظم الخاقان الاعدل الاعلم مولى ملوك
العرب و العجم قلة ارباب العلم و القلم التيمن بذكره المنيف القرطاس و القلم السابل
من كفه الكريم ينابيع الجود و الكرم

من لم ير عين الشمس مثله و ان اشتعل الراس شيبا
وصينت ملابس عزه و جلالة عما يشين شينا

و يعيب عيباً الامام الهمام القمقام اسدالله وسيفه الصارم الصمصام الغازى
فى سبيل الله المجازى لمن اتخذ الهمة هواه الذى شعر

تجاوز قدر المدح حتى كأنه باحسن ما يثنى عليه يعاب

السلطان ابن السلطان الواثق بالله المستعان ابى الفتح والنصر السلطان محمد خان
خلد الله ملكه وسلطانه واسبغ على العالمين عدله واحسانه و بعد

امدى ، كبير متعال اولان اللهك اقسام كمال و جمال و جلالى جامع بولنان
او سلطانه - كه الله اونك دولت غراسنى ارض دائم و سما قائم اولدينى مدتجه
محافظه ايلسون - لطف بيوردىنى بعض شيلرى على الاجمال ذكر ايمه مزه
نوبت كلدى . نقل ايدىورز : او - ملكى محمد اولسون - سكرز يوز اللى بش
سنهسى محرم مكرمنك اون آلتنجى پنجشنبه كوندنه سرير سلطنته جلوس ايتدى .
اوسنه حسنه ده اون دو قوز سنهك جوجوق ايدى . شعر :

تعصب تاج الملك فى عنفوانه واطت به بدو الشباب المنابر

به يجتنى النعمى ويستدرك المنى ويستكمل الحسنى ويرعى الاواصر

او جلوس ميمونك لطايفندركه - بركاتى مال واوغللك فائده بخش اوله ميه جنى
كونه قدر قايسى اولسون - تاريخى بزم (خلد الله سلطانه) قولمز اولمشدر . بر
قائل بو تاريخى نظم ايتدى :

وللسلطان تاريخ الامامة يصاحبه السعادة والسلامة

وقتا كه الله اونى شرفندىروب اصطفا ايتدى وفضلندن احسان بيوره جنى
شئى ويردى ؛ او، ملك موروثى تدبير ووثيق ايله اداره و تسخير انيق ايله مسخر ايمه نى ،
اوراده نظام بديع ابداع قيايمه نى ، ميدان عدل ونصفتى توسيع ايمه نى مراد ايتدى .
بو ، حدود ممالككن دوشمانلك ومخالفلك دفعنه وياخود ، ممكن اولورسه ،
نفسلرني محبت ووفاقه توطين ايتلرينه متوقفدى . قرامان اميرى دوشمانلغه
آلشش اولوب بونك ازالهسى ممكن اوليور وضررى قليج ومزراقدن باشقه برشيله
منع ايديله ميوردى . سلطان منيع مكان اوسنه سنه ايجنده بلاد قرامانه توجه
ايدرك دوشمانى قهر واونك الندم بولنان مداين وبلدانن بعضيسنى فتح وسالماً
غائماً مقر سلطنت سنهيه دوندى واسلام مدينه لرى آره سنه صيقمش اولان
وقسطنطينيه تسميه ايديلن بلدهنك اسباب فتحى ترتيب ايله مشغول اولدى .

بلدان واقطار بعیدہ ساکن بولنان کافرلر مذکور مستحکم بلدیہ محکم ورسین سورینک تماش ایلبیکی دکزی عبور ایدرک کلیورلر واهالیسنہ معاونت ایدرک ضبطی وحفظی خصوصہ اشتراک ایلورلردی . مذکور دکز ایکی طار بوغازہ مالک اولوب قسطنطین بلدیہ سنہ کلن کافرلرک اوایکی معبردن کچمکسزین وصولی ممکن اولماز . حضرت علیہ سلطانیہ کفارک سیئہ سنی دفع ایتک مراد ایتدی - کہ اوچوق ای در - . بوغازلردن برینک اوزرینہ مشرف بغازکسن تسمیہ اولنان برقلعہ منیعہ وقلعہ رفیعہ بنا ایلدی ودیگر بوغازدہ باشقہ برقلعہ انشا ایتدی بوقلعہلر سبیلہ قسطنطین کفرہ سبیلہ سائر مداین ونواحی کافرلری آرسندہ کی اتصال قبوسی منسد اولدی . بوسکزیوز اللی آلتی سنہ سنده ایدی . تاریخ نظم اولتوب دینلدی :

حصن حرس الدنيا عن حادثة الدوران قدرز افلاکاً فی الرفعة والاتقان

للدين به عز للكفر به نقصان تاریخ مبانیہ بنیان محمد خان

بعده شمس دولتی عنایت ازلیہ سہاسندن پارلایان حضرت علیہ ملکیہ ، قسطنطینیہ دینلان مدینہنک فتحہ توجہ ایتدی . مذکور بلدیہ ، ملوک عظام و سلاطین فخامدن چوقلرینک فتحہ طالب اولدقلری بر بلدیہ اولوب اولنرہ اونی آچق میسر اولماشدی ، زیرا مذکور بلدیہ کرکس قوشلرینک یتیشہ میہ جکی بر سورہ مالک اولوب رصاتی دولایسیلہ حشرونشر کوننہ قدر باقی قالہ جغنی کوستربوردی . اونی روم وشام دکزیلہ طربزون دکزینک ایکی متلاقی قطعہ سی احاطہ ایلشدی . کافرلردن برجم غفیر کیجہ لی کوندوزلی اونی محافظہ ایدیورلردی ؛ فکر سلیم وراي مستقیم ایلہ موصوف اولانلر اونک فتحہ یول بولونمہ جغنه ، ایدی کفارلر انتراعنک مستحیل کبی برشی اولدیغنه ، ضبطنہ چالشمق صغوق دمیرہ وورمہ یہ وتسخیرینی امید ایتک شیطان مارددن خیر ترقب ایتک بکنزہ دیکنہ حکم ایدیورلردی . فقط حضرت علیہ یہ ہمت سنیہ ، قوہ قدسیہ ، نفس قویہ ایہ بخش بیورلدیغندن وعناصر کندیلکندن اطاعت جلیہ دہ بولندیغندن مدینہ مذکورہنک حربی کافرلر الی آلتدہ براقلمانی استحسان ایتدی . اورانک فتحنی اخص امل اتخاڈ ایلدی . سفینہلر یابوب ، اردولر تحشید ایدرک شہری ہر طرفدن قوشاندی وقلعہ بی فتح ایچون مدینہنک قبوسندہ کوزلرک کورمدیکی قولاقلرک ایشتمدیکی قلب بشرک تخطر

ایلدیکی آلات و اسباب حاضر لادی . اللہ تعالیٰ نیک عنایتیله شهر مذ کوری و اونک توابعندن اولان قصبات و قرایی و مثلاً غلاطه، سلوری، مدیه و اخیولی بی فتح ایلدی . مدینه مفتوحه نیک شرک مہین اصحابنک شرورندن و کذب مستین اربابنک غرورندن تطہیرینی مناسب کوردی . قائلک (بلده طیبہ) قوی فتح مینک تاریخی اولدی . حضرت علیہ، مدینہ مومی الہابی - اللہ ارضہ وارث اولونجه یہ قدر فاتحنک ظلندہ محافظہ اینسون - مستقر خلافت و مستودع جلالت یابدی . اورایی شدتله تدمیر ایتدکن صوکر اعمار ایلدی . رفیع البنا ، منیع الفنا مدرسہ لر و تکیہ لر لہ ، دیرکلری سانکہ قطر صہایہ مساوی اولان مسجد لر و جامع لر لہ مذکور شہری تزین ایتدی . بوصولتہ مدینہ مزبورہ اونک دولت غراسنک سایہ سنندہ ہر دیار بعیدہ دن اقاصی واداینک توجہ ایلدیکی ، بالجملہ مملکت لر دن افاضل و اعالی نیک اقبال ایلدیکی برقبہ اولدی . ہر صاحب فہم اونی کوردیکی وقت قصور دن سالم بولہ رق (بلده طیبہ و رب غفور) حقک قوی در دیور .

بعده اطاعتی اہل نقل و فرضہ واجب اولان حضرت علیہ سلطانیہ - مملکی و سلطنتی ارض ارضک غیرینہ تبدیل ایدہ جکی کونہ قدر مخلص اولسون - رای مبرور فایق وسی مشکور لایق ایلہ نواری مملکتی توابع و لواحقیلہ برلکدہ سکز یوز الہی سکز سنہ سنندہ فتح ایتدی و اوسنہ انچندہ ساحل بخردہ واقع اینوز و لایتنی آجدی . بوندن صوکر - اللہ انصار و اعوانی عزیز قیلسون - بلغراط قلعہ سنک فتحہ متوجہ اولدی . انکروس اولکہ سنک مملکی ینقو عسکر مخذولیلہ قلعہ بی مدافعہ یہ کلدی . مسلمان لر لہ مقاتلہ ایلہ اشتغال اٹناسندہ زمانمزدہ طونہ تسمیہ اولتان نہری کچمک معتاد لری ایدی . لکن دولت ، مؤید و منصور اولان سلطانمزدہ - کہ اللہ اونک ملکینی یوم حشر و نشورہ قدر مخلص قیلسین - منہی اولدقن صوکر نہر مذ کوردن عبورہ مقتدر اولہ مدیلر . قلعہ یہ تحصن ایدرک منحصر آ اونک حفظیلہ مشغول اولدیلر . حضرت علیہ ، ارذل ولیم کافر لری اغفال ایچون کندینک منہزم اولدینی ظنی و یرمک اوزرہ قلعہ جوارندن آریجق کیری بہ چکیلدی . حضرت علیہ نیک - اللہ اونک بتون حاجت لرینی اوکا بخش سیورسون - رجعت ویا فرارہ باشلادینی ظن اولونجه ینقو ارباب ضلال ایلہ برلکدہ قلعہ دن جیقدی . مقاتلہ یہ باشلادیلر . - ولو کافر لر کریہ کورسہ لر دہ حتی احقاق ایدہ نیک

تأییدیه مؤید اولان- حضرت علیہ اونلرله مقاتله ایلدی. چند غالبی مظفر و حزب مفلحی منصور اولدی. ینقود نیلان ملک تولدی، و کافر اولان قومک کوکی کسیلدی. او صرہده حضرت علیہ - که سلطنت سنیه اونکله شرف بولمشدر - مذکور قلعہنک فتحندن اقدم، مواهب بیهه ایله مزین اولان پاتختنه عودت ایتدی. او محاربهنک فتحی ایچون ایجاب ایدن لوازم واشیا محو اولدی وروم ایلی ده بکلربکی اولان قرهجه بیک نام ذات شهید اولدی. بوسکز یوز اللی طقوزده اولمشدی. بوندن سوکرا مشارالیه - الله اونک سایه سنی، کندی کولکه سندن باشقه کولکه بولونمیان کونه قدر مخلص ایتسون - ایکی عزیز اوغلی، ایکی نیر ازهر، خلافتک ایکی قره عینی، صدف جلالنک ایکی ایچیسی سلطان اعظم احلم رشید حمید سلطان بایزید ایله - واجب تمجید اولان پدرینک سایه سنده دولتی مخلص اولسون -، سلطان شجاع کریم مرحوم مغفور سلطان مصطفی - الله روحنی شاد ایلسون - ایچون ختان ولیمه سی ترتیبی امر بیوردی و حرکت ایتدی. بوسکز یوز آلتمش سنه سنده اولدی.

سلطان مشارالیه - عدالتنک برکتلی مشارق و مغاربده فیض و آیات بسالتی اوزاقرده و یاقینلرده شایع اولسون - مورده اولکه سنه متوجه اولدی. اوراسی بر جزیره کبیره اولوب مملکتلی چوق، یوللری صعوتلی در. جزیره مذکورده توابع ولواحقیه برلکده اوتوز مستحکم قلعہ فتح ایلدی. سمندره مملکتنه جنود غالبه سندن بر فرقه کوندردی؛ اونلر کافر لره غلبه ایدوب سالملاً و غانماً دوندیلر. مورده تکفوری عتبه علیه سلطانیه به کلمکله حضرت سلطان سایه امن و اماننده اونی محافظه ایلدی. اوده آخر عمرینه قدر جناب کریمک حریمنه ملازم اولدی. بونلر کاملاً سکز یوز آلتمش بر سنه سنده جریان ایتدی.

بعده حضرت، ذات شریفیه - الله اونی هر درلو مضرتدن محافظه ایلسون، بالمله خیر ایله ترین بیوردینی کبی - سمندره مملکتنه یورودی. رایت عالیه نک بقاع مزبوریه وصولندن اول اوراده کی قلعہ لرله برلکده فتح اولوندی. مظفر او منصوراً دارالخلافیه - الله اورایی هر درلو آفتدن صاقلاسون - عودت ایتدی. بوسکز یوز آلتمش ایکی سنه سنده اولدی.

بونی متعاقب سنه مذکورہ ایچنده اناصریه حرکت ایدره رک اللهمک عنایت

وتأييديله فتح ابتدى . مشساراليه - الله جلالنى مضاعف قيلسين - آيات التهيبي
انكار ايدن كافر لردن طغيان ظهوره كلديكى جهته ربنك يولنده حكمته وموعظه
حسنه واك كوزل بر مجادله به دعوتى اوله رق ديكر بر كره دها مورد به عزيمت
ابتدى . سفر مباركنك ميمنتيله اونلوك نار شرارتلى منطقى اوله رق مملكتردن
وقلعه لرن بك چوغى ضبط اولندى . بوسكز يوز آلتمش اوچ سنه سنده اولدى .
بعده رايتمنصوره شرقه متوجه اوله رق كرجستان نواحيسنه قدر اوزاندى .
قسطمونيه ، سينوب ، قويلو حصار و طربزون فتح ايدلى . طربزون تكفورى اطاعت
ايدرك قوللى عداينه كبرى . نهايت اوندن دنائت وخاستدن نشئت ايدن اثر
خيانت ظهوره كلدى ومستحق اولدىنى سياسته دوچار اولدى . بوسكز يوز آلتمش
درت سنه سنده اولدى .

بوندن صوكرا سكز يوز آلتمش بش سنه سنده رايتمنصوره (افلاغ) دوغرى
توجه ابتدى . واليسى اخراج ايديله رك اورايه امرعاليه - متعالى اعلا ايتسون -
مطيع باشقه برامير نصب اولندى . اوسنه ايچنده (مدلى) مملكتي توابع وضائمه
برلكده فتح ايديلوب امشالى كبي تكفور لقييله ياد ايديلن مغرور مملكى حبس
قلندى . صوكرا سلطان مظفر منصور - الله جلالنى يوم نشوره قدر ادامه ايلسون -
اونى تحت حمايه سنه آلدى . خيانتى صادر اولونجه امر مطاع واجب الاتباع ايله - دائما
عالى اولسون - قتل ايدلى .

بعده حضرت - الله رياض دولتنك حضرت ونصرتى زياده ، عسكرى غالب ،
نصرتى عزيز قيلسون - سكز يوز آلتمش يدى سنه سنده بوسنه تسميه ايديلن
مملكته عزيمت و فتح ايدوب شك وضلاله صابمش اولان و قرال ديه آكيلان
واليسى تولد يردى .

سكز يوز آلتمش سكز سنه سنده تكرر بوسنه به توجه ابتدى - غزالرينك
ميمنتى مسلمانلر آره سنده فايز اولسون - وقلعه لردن ، مدينه لردن وبقعه لردن
باقى قالان يرلى ضبط ايدلى .

سكز يوز آلتمش طقوز سنه سنده بعض مهماتك كفايتى ضمننده دارالخلافه
- هر درلو مخافدن مصون اولسون - اقامت ابتدى . بوسنه ايچنده قرامان اوغلى
ابراهيم وفات ايدوب آقشهر و بكشهر و قيصريه ممالك محروسه به مضاف قلنه رق
مذكور بلدان و امصارك تدبيرى اعوان وانصاره تفويض ايدلى . سنه مذكوره ده

قرامان اوغلی پیر احمد دولت غالبہ انصارینہ التجا ایتمکله حضرت عالیہ اونک تقویہ سی و برادرینک مملکتدن طردی ضمنندہ عسکر منصوردن بر شردمه ارسال ایلدی . اوکما معاونت ایدرک تقویہ و برادرینہ غالب قلدیلر .

سکز یوز یتمش سنہ سنندہ مشارالیہ - دولتی مغلد و حشمتی ابدی اولسون - ار نوود مملکتہ یورودی و اورادہ (ایلبسن) قلعہ سنی بنا ایتدی . سکز یوز یتمش بر سنہ سنندہ دیگر بر دفعہ مملکت مذکورہ یہ کیدہ رک کفرہ فجرہ یہ غالب کلدی و اونلرک دایرہ عداوتلرینی شدتله محو ایدوب نایرہ شرارتلرینی بالکلیہ اطفا ایلدی و ار نوود دیارینی کاملاً آچدی . اخلاص حقیقی ایله فایز اولان قوللرینک خالصی محمد پاشا بن العارف التوقیعی الصدیقی بوفتحک تاریخی نظم ایدوب دیدی :

| | |
|------------------------|------------------------|
| ضمم الی دولة سلطاننا | فتح ارانید بکسر الصلیب |
| ناشر الانعام نسیب رحیب | ناصر الاسلام تعضیب عصب |
| الهمنی الرب لتاریخہ | آیدہ الحی لفتح قریب |

سکز یوز یتمش ایکی سنہ سنندہ بلاد قرامانہ کیتدی . قونیہ و لارندہ شهر لریلہ کولہ قلعہ سنی و سائر بیوک بلده لری و مستحکم قلعہ لری ضبط ایلدی . حین فتحندہ قونیہ دہ بر قلعہ بنا ایتدی . اونک انشاسنک تاریخی سالف الذکر بندہ سی نظم ایدرک دیدی .

| | |
|-------------------------|------------------------|
| عامر الحصن باهر البرهان | قد بنی بالعلی مبانیہ |
| وهو سلطان محمد بن مراد | لا یری فی الدنا مدانیہ |
| اسمعوا من لسانی التاریخ | خلد الله عدل بانیہ |

سکز یوز یتمش اوچ سنہ سنندہ مرکز سلطنت عظمی دہ اقامت ایدرک قرامان ناحیہ نہ عسکر منصور ارسال ایتدی . اوچ حصار و اورتہ حصار و قرہ حصاری فتح ایتدیلر .

سکز یوز یتمش درت سنہ سنندہ اغر بوزہ دوغری قصد ایدرک اورایی توابع و لواحق و مضافات و ملحقاتیلہ - کہ حکماء یونانیہ نک منشأی و سقراط و افلاطون گبی علماء ربانیہ نک موطنی اولان آئینہ مدینہ سی بونلردندر - فتح ایتدی . بوفتحک تاریخی او بندہ مخلص نظم ایدرک دیدی :

قلعہ سمیت باغریبوز
 فتح قلب من عصی جرحہ
 اہ من میا من السلطان
 مالک الملک فتحہ منجہ
 صار ہذا فتحہ التاريخ
 وسع الله ملک من فتحہ

سنہ مذکورہ ایچندہ قرامانہ عسکر کوندردی . نیکدہ واقسرای وارمنک
 وایجلی فتح ابتدیلر

بعده حضرت علیہ - کہ اللہ بتون تمنی ایدیلن شیرلی اوکا بخش بیورسون -
 سکنز یوزیتمش بش سنہ سنده علائیه یہ کندندن باشقہ آله موجود اولیسانک تأیید مؤید
 عسکر کوندردی . اللهم عون وحسن توفیقہ اورای توابع ولوا حقیہہ رلکدہ
 ضبط ابتدیلر .

سکنز یوزیتمش آلتی ده سلطان مملکتک ترک - اللہ اونلری مہالکدن صاقلاسین -
 ادارہ سیلہ مشغول اولدی . غرہ غرالرندہ آثار سعادت ابدیہ لایح وھیئت حسنہ لرندہ
 سیادت سرمدیہ نورلری لامع و آیات مناسقبیلرندہ عرب و عجم ناطق اولان اوغلی
 وایکی طورونی غیاث الدنیا والدين سلطان جم ایلہ سلطان عبداللہ و سلطان شہنشاہک
 ختان ولیمہ سنک ترتیبی امر ایندی اللہ تعالیٰ اونلری چوقلغنی صاییلہ میہ جق کونلر
 و دهرلر مشارالیک ظل تربیتندہ ابقالیسون و اونک ہمتیلہ ہر کون اونلرہ کوزہ لک
 و سرور ویرسون .

بوندن سوکرا زوالدن مصون بولنان دولتدن ، واختلالدن مأمون اولان
 حشمتدن عین کمالی دفع ایدن برواقعہ وقوعہ کلدی وبرحادثہ حدوث ایندی . اودہ
 شودر : مرحوم (اوزن حسن بن علی بن قرا عثمان) ام و عدوان و طاعة شیطان
 ومعصية رحمان ایلہ متظاہر اولان ترکاندن بر قومی توقات بلدہ سنہ - آفتلردن
 مصون قالسین - کوندردی . اورادہ یاقق، ییقمق، یغما واسیر ایلک خصوصندہ
 نہ یابدیلر سہ یابدیلر . یابدیلری ہرشی کتابدہ در وسیعلم الذین ظلموا ای منقلب ینقلبون .
 کلامک یرندہ تفصیلہ کلنجہ : متغلب مومی ایلہ عتبہ علیہ سلطانی وسدہ سنہ
 خاقانی بہ ایلچی کوندردہ رک قرامان اوغلی قاسملہ ارخاء عنانی واوندن صادر اولان
 بنی وطنیانک عفونی التماس ایلدی . وبالنفس ممالک رومیہ حدودندہ توقف
 ایندی . ملکک محافظلری ، ایلچیلرک کندیہ وصولدن اول (اوزن حسن) ک

اعتدالی تجاوز اتمہ جکنہ اعتماد ایتد کلرندن رد مفسد و دفع معاند ایچون حاضر لانا مشردی . لکن او اوجاج فطرته وسوء مزاج فکرتہ مبتلا اولدیغندن ایلچینک عقبجه توقاته محارب عسکر کوندردی . اونلر احراق دار اسلام ونهب اموال مسلمین مثللو عقلک و دینک رضا و یرمه جکی شیرلی یابدیلر . حضرت علیہ سلطانیہ ، وسوس شیطانیہ وهواجس نفسانیہک مغلوبی اولان ملک مذکوردن صدوره کلن شیرلی اوکره نجه ، نایره غضبی شدتله اشتعال ایتدی . فی الحال بنی وضلال اربابیلہ مقاتله اسبابنک احضاریه مشغول اولدی . دکزی کچهرک ییلدیرم کبی شرقه قصد ایتدی وفرات نهرینه واصل اولدی . اوزن حسن نواحی مذکورده بعض طاغله تحصن ایدوب مقاتلهده تراخی کوستردی . حضرت سلطانک قوللری و کوله لرلیه برلکده راکب اولدینی کونده - بر یردن دیکر یره نقل مکان ایتک ایسته یورلردی - شیطان اونی شاشیرتدی ، ابطال وشجعان ایله برابر مقابله ومقاتله یه طالب اولدی . وقتا که ایکی جماعت یکدیگریله ملاقی اولدیلر . هزیمت ترکمان اوزرینه واقع اولدی . اوزن حسن یاننده اولانلرله فراره باشلادی . حربده برکوندن آنجق برساعت ثبات ایتدیلر . (زینل) دینلان اوغلی عسکر اردلدن برچوق طائفه ایله برلکده مقتول اولدی . امراء عظامدن پک چوغنی اسپر اولدیلر . دیکر لری قاچدیلر . اونلر شیطان حزبی درلر . محقق بیل که شیطانک حزبی زیان ایدرلر . (امیر محمد باقر بن امیر سیدی احمد بن امیر میرانشاه بن تیمور کورکان) اسپر امیرلر جمله سندن ایدی . قسطنطنیه بلده سنده - الله اونی هر بلیه دن محافظه بیورسون - حبس ایدلدی و حبسده وفات ایتدی . فصار کآن لم یکن شیئاً مذکوراً کان ذلك فی الکتاب مسطوراً . اوراده کی سایر محبوس امیرلر قتلدن آزاد ایدلایلر جانلرینی حضرت سلطانک خدمتکارلرندن ساتین آلدیلر و اتمانک تسلیمندن سوکر اطلاق اولوندیلر .

بعده عدل واحسان وعلم عرفان ایله متحلی اولان سلطان - الله دولتی نوایب زماندن محافظه ایتسین - حزبلرینه یعنی کثرتلرینه تعجب اولنان ترکمانلرک محاربه سندن عودت و ناحیه لرینه تغلب ایدوب سالملاً غانماً دارالسلطنه یه عودت ایتدیکی ائنده یوکسکک ومحکم سلکده فک دواره رقابت ایدم بیلن قره حصار نامنده کی قلمه منیعینی ترکمانک الندن آلدی . ترکمان اونلره غیظندن تولدی .

قومشوسنہ اذیت و یروب اوینی یاقان ، غزاة و مجاہدینہ و موجود شریفیہ ملک
و دینی تنظیم ایدن کیمسہ یہ قارشئ تعرض ایلیہن ، اعلام اسلامی یوکسلدن وصفحات
ایامدن سیف صمصام ایلہ کفرہ لٹامک آثار شرارتی کیدرمش اولان ذاته عداوت
ایدن کیمسہ نک جزاسی بودر . یارب اوکا معین اولانہ سن معین اول ، دوشمان
اولانہ دوشمان اول ؛ دولتی مخلص ، حشمتی مؤبد قیل ؛ علم و عرفان ایلہ اوئی
تزیین ، عدل و احسان ارکانی اونکله تشید ایت ؛ سن مربرشیئہ قادر و اجابتہ
لایقسک . بو سکزیوز یتمشیدی سنہ سنہ اولمشدی . اشبوفتحک تاریخی اونبندہ
نظم ایدرک دیدی :

عون دین المصطفی سلطان محمد بن مراد سل سیف الحق للقهر علی الخضم الغوی
عن لسان القلب من غیب جری تاریخہ دام منصوراً بعون الله والحکم القوی
بوندن صوکر اسکز یوز یتمش سکز سنہ سنہ جنود غالبہ سنی قرامان بلادینہ
کوندردی اورایی کاملاً فتح و تمامیلہ حاکم اولدی لر . اوسنہ ایچندہ حزب مفلحینندن
برفرقہ بی (قرابندان) دیارینہ کوندردی . آلداتیلدی لر ، اہزام و خذلان ضربہ سنہ
اوغرادیلر . بوسنہ ایچندہ امیر جلیل نبیل مرحوم مبرور سعید شہید سلطان
مصطفی نک واقعہ سی وقوعہ کلدی ، الله روحنی شاد و حسنا تندن دولایی جزاء اوئی
ایلہ مجازات بیورسون . واقعہ نک تاریخی نظم ایدی لرک دنیلدی :

ہذہ روضہ منورہ
فاح کالمسک ترب واردا
نورعین فواد سلطنتہ
نام باللطف فی مراقدا
جاء من ہاتف لہا التاريخ
روح الحق روح راقدا

سلطان - اللہ دولتی مخلص ایتسون - جنود غالبہ سندن برطایفہ بی کفہ مملکتہ
کوندردی . اورایی توابع و ملحقہ آتیلہ فتح ایستدی لر . بو سکز یوز یتمش طقوز
سنہ سنہ در .

سکز یوز سکسان سنہ سنہ قرابندان دیارینہ متوجہ اولدی . او دیارک
مملکی چوق کافرلہ قارشئ چیقدی . قتال وقوعہ کلدی . سلطان اعزوجل کافر
اخص وارذلہ غلبہ و اونلری - کہ حیوان و بلکہ دہ بہائم کبی درلر - تذلیل ایلدی .
اونلرہ ، جدأ مستحق اولدقلری بیون اورمق ، اذا ایچون حبس ایلمک ، ٹولدرمک ،
کولہ یایمق کبی شیلری تطبیق ایندی .

سکز یوز سکسان برسنه سنده انکروس قرالنک بنسا ایتمش اولدینی قلعه لرك تخریبی ضمنده سمندره وبلغراط نواحدینه کتدی . قرالک قلبی بغض وعداوتله ممثلی اولوب دولت غرانک انصاریله محاربه به مقتدر اولمدینی ایچون اوراده قلعه لر انشا ایلمش وفته قوپارمه به حاضر لائمشدی . سلطان اونلری تخریب ایتدی ، آلتنی اوستنه کتیردی .

سکز یوز سکسان ایکی سنه سنده اسکندریه ناحیه سنه کیده رک (درغوس) ، (لئس) ، (زبیاق) ، (آججه حصار) قلعه لرینی اونلرک توابعی اولان مدن وامصار ایله برلکده فتح ایتدی . اسکندریه دنیلن قلعه نك تسخیرینی کندی غلمانندن برطایفه به وانصار واعوانندن برفرقیه تفویض ایتدی . حصاننده اقصای مراتبه ایرمش واطرافنده مصیبت شائبه لری دو نیمه جکی ظن ایدیلان بر درجه متسانته یتشمش اولقله برابر اسکندریه سکز یوز طقسان اوچ سنه سنده سلطانک همت علیه ودولت سنیه سی برکتیله فتح ایدلدی . اوستنه سنیه ایچنده کفار افرنج ، عرض اخلاص وعبودیت و تحف وهدایا نفیسه اهدا وحریم ممالک اسلامیه ده واقع قلعه لری واستحکاملری حضرت علیه ملکیه قوللرینه تسلیم ایتمک صورتیله عتبه علیه سلطانیه به تقریه مضطر قالدیلر ؛ اظهار تذلل وحضوع ایله ایلیچی کوندره رک تفحات التفات سلطانه تعرض ایدیلر ؛ طلاء حمرادن مأخوذ ، تام العیار ، جمیع مداین وامصارده رایج مکسوک درهملر ارسال ایتدیلر ؛ عددلری تام وکامل اوله رق یوز بیک ایدی . وهرسنه افرنجی التون درهملرندن اون بیک درهم جزیه ویرمکی ذلتله تعهد ایتدیلر . ومورده ده بولنان بوتون قلعه لری حضرت علیه قوللرینه تسلیم قیلدیلر . درهم و دینار ایشنی ذکر ایتمه مدن مقصد رابعه نهاده کی شمس درجه سنده اعتبار و اشهاره نائل اولان او ملک رفیع المقدارک بعض مفاخرینی بیان ایتمک دکدر ؛ نقد مذکور اونک معالی اموره متوجه اولان همتی یاننده ، غزیر العذب ابجار زاخره عنندنه کی طوزلی وحقیق بر قطره صودن داها اخف وارذلدن ؛ بلکه افرنجک اوکا عرض تسلیمته مجبور اولمسيله برابر اونک عزتنه قارشنی جباره نك اکیلمه سنی وسطوتندن قیاصره واکاسره نك قورقه سنی بیان ایتمکدر .

سکز یوز سکسان درت سنه سنده حضرت علیه سلطانیه دار خلافة شریفه ده

ساكن اولدى وعسكر منصوردن بر فرقه يى كرجستان نواحيسنه كوندردى ؛
اوراده (طرول) دينلن قلعه ايله برابر (مضاھليت) ولايتنى كاملاً فتح ايتدیلر .
باشقه بر طايفه يى ده (چركز) بلادى نواحيسنه ارسال ايتدى ؛ (قبا) و (انبا)
مملكتى آلدیلر .

حضرت عليه سلطنت غراسى - كه بزسانك قباندينى كونه قدر اونك دوامنى
اللهدن رجا ايده رز - ايامندن مرور ايدن اوتوز سنه قمرية ظرفنده ميسر اولان
فتوحات سنیه بونلردر .

اگر ايام خلافتندن مرور ايدن بر قرن ايچنده معونه عدد واسباب ارنیه
ايله اونك فتوحاتى بوقدر اولورسه قرون آتیه ده كنى - كه اونده مواريت ايله برابر
امور كسيبه ده اجتماع ايدر - تخمين ايت .

ارباب البابه خفى قالمیه كه تصرفات و تدبيراتدن اوکا اشارت اولنان شيلر آنجق
كنديسنه قوه قدسيه بخش ايدیلان كيمسه لره ميسر اولور . امام صديقين ، ينبوع
زالال يقين ، اللهمك آرسلانى وسيف مسلولى امير المؤمنین على المرتضى كرم الله وجهه
قوه قدسيه يه اشارت ايده رك « والله خيرك قابوسنى قوه جسدانيه ايله دكل ، آنجق
قوه ملكوتيه ايله قوپاردم » بيوردى . بوكا مماثل اوله رق خاقين اوزرينه قسط
وعدل ايله حاكم اولان افریدون ، ايكي خيىث علامت صاحبي بولنان ضحا كه تسلط
ايتمش ؛ ملك اعظم اشفق كيخسرو ، علم وشرف دوشمانى ، ظلم و تلف دوستى
افراسياب اوزرينه - كه اعتدال دن عدول ايتمش وظلم واسرافده درجه قصوايه
ايرمشدى - مظفر اولمشدى .

بوندن صوكره حضرت عليه سلطانيه - سيول سخاسى فايض ودوشمانلرينك
يوزى سياه اولسون . شعر :

لاحظت له الهيجاء سرجاً ولاذاقت له الدنيا فراقان -

هرنه قدر مقدارى تام يوز بيكه ويا داها زياده يه بالغ اولان زمرة فاضله ايله
مؤيد ايسه ده آنجق اونك نفس قدسيه سى اوندن صدور ايدن آيات باهره غريبه
ايچون كافى واوكا نسبت اولنان حالات ظاهره عجيبيه ايچون وافي اوله كلشدر .

ليس من الله بمستكر ان يجمع العالم فى واحد

امر مطاع ايله ركنلرى تشييد وجدارلرى رفع اولنسان بعض ابنىة رفيعهنك
تاريخلى متعدد بيتلرده نظم ايدلدى. اونلر بودر :

دارالسعاده هو الينسده يكي قلعهنك بناسى تاريخى

مهد سلطاننا قواعد حصن
وهو سلطان محمد بن مراد
الهم الرب لوضع تاريخه
قصر جلال ورفعة وعلى
مكنه الله فيه مقتدرا
خلده الله للعلى ابداء

قصر عالينك تاريخى - دأما على اولسوره -

ايا من لقد شرف الله دارك
بنيت مقاماً كريماً كخلد
من الغيب يلقى الينا لتاريخ
وصار مقر السرور مدارك
تخلدت فيه وتحمى جوارك
جنان على وقصر مبارك

قره مصارك قهى تاريخى

هذه قلعة مفتحتها
وهو سلطان محمد الغازى
قلت هذافتحها التاريخ
دافع الخصم من مطا رحها
سخر الدهر من مقاتحها
ابدالله عمر فاتحها

اصطبلك بناسى تاريخى

عامر الخاقين معداة
ميا للعاديات سرعته
فبنى للجياد اصطبلا
نال مايتغيه كالنيل
للغزا فى نهاره والليل
جاء تاريخه رباط الحيل

ختام